

Gewichtige zaken

Soms, als iemand me vraagt wat het trekgewicht van mijn boog is, krijg ik bijna het gevoel dat ik me moet schamen. Is het schieten van een boog zwaarder dan 35 pond dan werkelijk een vorm van haantjesgedrag? De meeste van mijn bogen hebben een trekgewicht van tussen de 45 en 60 pond.

Laten we het eens op een rijtje zetten. De boog heeft door de eeuwen heen ruwweg drie functies gehad : jachtwapen, oorlogswapen en recreatiemiddel.

De boog als jachtwapen is het oudst: in Duitsland zijn pijlen gevonden van twaalfduizend jaar oud, en resten van wat waarschijnlijk een boog is geweest van 17.600 jaar oud. In Portugal zijn prachtige kleine vuurstenen punten gevonden, die heel goed voor pijlen gebruikt kunnen zijn, ook zo'n 17.000 jaar oud. En heel recent (augustus 2010) vond men in een grot in Zuid-Afrika kleine stenen punten van maar liefst 64.000 jaar oud. Bot- en bloedsporen waren nog zichtbaar onder de microscoop, evenals de lijm waarmee de punten ooit aan houten schachten waren bevestigd. Misschien nog geen waterdicht bewijs, maar het suggereert toch dat we de tijd dat de boog als jachtwapen is gebruikt, moeten meten in tienduizenden jaren. Zeker als je bedenkt hoe klein de kans is dat we tussen de weinige resten uit het verleden uitgerekend de oudste bogen en pijlen zouden aantreffen.

Lichte bogen konden bij de jacht gebruikt worden voor het schieten van klein wild, zoals eekhoortjes en konijnen. Voor wat groter wild was een groter doordringingsvermogen van de pijl nodig, en dus ook een zwaardere boog. Er wordt tegenwoordig nog volop gejaagd, ook met traditionele bogen en pijlen, waardoor we precies weten hoe zwaar een jachtboog moet zijn. Uiteraard gaat het bij succes in de jacht om meer dan alleen de boog, maar als vuistregel geldt dat een boog met een trekgewicht van 45# past bij herten, 50# of 60# bij zwijnen, 70# of 80# bij beren, en voor een olifant is een pond of 100 wel handig. Mijn punt: de hoogte van het trekgewicht speelt een wezenlijke rol bij de boog als jachtwapen. Het is medebepalend voor welk vlees je op tafel kunt zetten. En de gemiddelde jachtboog, al wisselde dat wel eens per cultuur, was door de tijden heen en op de meeste plekken in de wereld tussen de 45 en 60 pond.

45 pond is in veel landen waar met de boog gejaagd mag worden ook het wettelijk verplichte minimum. Op die manier hoopt men er aan bij te dragen, dat er minder aangeschoten wild blijft rondlopen.

Oorlogsbogen zijn enkele duizenden jaren in gebruik geweest. Ongetwijfeld werd er met een jachtboog ook wel eens iemand om het leven gebracht, maar oorlogsbogen als aparte diersoort waren vooral een product van de beschaving, toen er eindelijk fatsoenlijke legers op de been werden gebracht, met soldaten die ver van elkaar af stonden en beschermende pakken droegen. Ik heb het niet alleen over de Middeleeuwse Engelsen, maar ook over de Egyptenaren, Assyriërs, Mongolen, Chinezen en Japanners: de lijst is heel erg lang. Al deze volken hadden oorlogsbogen van tussen de 80# en 200# (bogen van boven de 200# schieten niet ver genoeg: er is niemand die ze uit kan trekken. Behalve Mark Stretton* dan).

De oorlogsbogen waren zo zwaar, omdat de pijl op grote afstand effectief moest zijn, en dat nog wel

tegen gepantserde tegenstanders. Alweer: de trekkracht van de bogen was wezenlijk voor het functioneren van het wapen. Een boog met minder trekkracht, kon in de praktijk niet functioneren als oorlogsboog.

Tegenwoordig is het recreatief schieten van oorlogsbogen, en dan nog uitsluitend van het Engelse type, populair bij slechts een kleine groep. Ik heb de indruk dat men in die kringen een boog van tussen de 100# en 110# als redelijk gemiddeld beschouwt. De meeste traditionele boogschutters van nu zouden hun boog dan ook als een jachtwapen moeten zien, en niet als een oorlogswapen.

Tja, en toen, om vijf voor twaalf, nauwelijks meer dan 200 jaar geleden, kwam dan de boog als recreatiemiddel, waarbij op stilstaande schijven werd geschoten. Begrijp me niet verkeerd: daar is niets mis mee. Iemand moet het doen. Maar 200 jaar is wel een héél korte tijd, vergeleken met de tijd dat de boog als jachtwapen werd gebruikt. Voor het eerst in de geschiedenis verloor het trekgewicht van de boog zijn functionele betekenis. Het deed er immers niet toe hoe ver de pijl in het doel stak: dat liep toch niet weg! Waarom dus niet overgestapt op lichte, comfortabel schietende bogen? Je kunt dan ook langer mikken zonder dat je armen gaan trillen. En om er voor te zorgen dat de schoten toch lekker

strak bleven, werden de pijlen steeds lichter, tot we de breinaaldjes kregen waar tegenwoordig mee geschoten wordt.

Het is natuurlijk niet echt zo zwart-wit: tussen moderne schutters zit hier en daar ook wel een echte man ☺, of stoere vrouw. Maar toch is het vreemd om het gemiddelde trekgewicht – wat zal het zijn? 35 pond? – van de nog maar net verschenen moderne bogen als norm te gebruiken voor de traditionele bogen, die al tienduizenden jaren een trekgewicht van tussen de 45 en 60 pond hebben.

Ondank alles is dat blijkbaar toch wat we doen: afgelopen zomer kreeg ik alweer zo'n verbaasde reactie, maar nu tijdens het Open Archeon, een boogschietwedstrijd speciaal voor traditionele bogen! Blijkbaar willen de meesten van ons van twee walletjes eten: de romantiek van de geschiedenis, gecombineerd met het comfort van het moderne schieten.

En als ik heel eerlijk ben: ook mijn doelschijf blijft gewoon staan, en ik koop mijn vlees in de supermarkt...

Pancho, waar ben je? Haal je ezel en mijn lans: we moeten nog wat windmolens te lijf!

David Geritz

* Foto: <http://www.culture24.org.uk>

